

Original, pripisane itd. štampa i rječnice ne na temelju lažnog članka ili po dogovoru.

Novci za prečrtajbu, oplate itd. štampa se nepotrebno ili polotrebno štampa. Medicinice a Beča na administrativnu listu u Puli.

Kad naručite valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Uzu list na vrijeme ne primi, nako ta javi odpravništvo u stvarnom pismu, za koji se na plaću postarina, ako se izvrsna napise »Reklamacija«.

Čakovnog računa br. 247.849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neobloga sve pokvari“. Nerada polovica.

Iskazi svakog utorika i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za postaršinom stoji: 12 K u obće, 1 na godinu; 6 K za seljake, 3— na pol godine.

Izvan carevine više postarina. Plaća i utražuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Grada br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krimpčić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Za narodnu prosvjetu.

Govor dra. Rybafa.

Iza govora g. dra. Gustava Gregorina na sastanku za sveučilište, uze rieč g. dr. Otokar Rybaf. Njegov govor donasmo ovdje samo u glavnim crtama. On je govorio po prilici ovako:

Slavna gospodo!

Ja doduše vidim, da ste već donjele utrođeni od današnjeg sastanka, pa Vas zato molim, da potrpite, još malo pošto vam kanim govoriti o našim srednjim školama i napose s onoj ideji, koja danas oduševljuje sve Slovence i Hrvate ne samo kod nas na jugu, već i u Ljubljani, Gracu i Beču, t. j. o slovenskoj univerzi.

Kroz mnogo godina bila je slovensčina izključena iz svih zavoda i škola i duh slovenske mladeži bio je vezan u verige tuđinjštine.

Kmetu se nije davalo nikakvih škola, jer se je htjelo, da ostanu u tminu neznanstva, košto se to primjerice događa i danas u našoj susjednoj Istri. Ako se je naš čovjek htio posvetiti nauci, morao je zatajiti svoj materinski jezik, pošto je bio prikljen, da stupi u njemačke ili talijanske škole. U tim školama učilo se je naše djake zapostavljali njihov materinski jezik, a ako se ih je čulo, da su samo jednu materinsku rieč izustili, kaznilo se ih je ili bar izrgavalo ruglu, obješivalo im s magarca na hrbat itd.

Tako su radili Niemci, oni slobodnuni ili liberalni Niemci, koji su pak zahitjevali, da se na njihovih školah podučaje u njihovom jeziku te su u ime zdrave pedagogike i prave naobrazbe dapače iz sveučilišta izključili latinsčnu.

To su bili u istinu žalostni čari, kad je morao svaki Slovenac, koji je htio stupiti medju inteligenciju, zaboraviti svoj materinski jezik.

Nu naskoro nastupila su nješto bolja vremena. Došla je godina 1848. Od te godine napried začeli su Slovenci i Hrvati upoznavati svoje dostojanstvo, a napose pak svoja prava i od tog vremena začelo se je uvadjeti i naš jezik po najprije u pučke škole i već tada upoznali su rodoljubi slavenski, da narod, koji hoće da živi, koji hoće da se uzdrži, da se taj mora popeti do više prosvjete. Već g. 1848 začeli su Slovenci na sastancima zahtjevati svoje sveučilište i ono, što nam se danas pričinja idealom, to je već onodobna vladna proglašila bila potrebom i u tu svrhu ustanovila u Ljubljani i u Gracu stolice za podavanje slovenskog jezika i u istinu već u ono doba se je predavalo na rečenim zavodima slovensčnu. Nu to je trajalo kratko doba. Pritisak sa strane naših protivnika i same vlade postajao je danomice većim i postao tako neonsoljivim, da je ne samo naš narod zdvajao nad ostvarenjem univerze i ujedinjenje Slovenije, već su i neki njegovi vodje tako malodušni postali, da su se začeli smijati tim našim zahtjevima, kako se primjerice jedan zastupnik pred kratkim izjavio, da je ideja ujedinjenja Slovenije prazna slama.

Mi nismo danas ovdje, da sudimo je ljude, već obratno, radujemo se, da se je naša mladež povratila na staru stazu, k starim idealima, da nam je pokazala put, kojim valja da koracamo, ako hoćemo ostati narod, a to je put izobrazbe. I u istinu ta ideja, koja je došla iz srca naših visokoškolača, ta ideja naša je odziva u cielom narodu. Mi, koji smo kroz toliko godina davali svoje najbolje snage tuđim narodima, tako da smo u kulturnom pogledu pomogli tuđim narodima, mi, koji smo branili državu i Europu od aziatskih barbara — i mi hoćemo, da postanemo kulturnim narodom; jer smo to krvavo zaslužili. I ako pomislimo, kako poslupa vlada s nama, kojima ima zalivali postanak i obstanak, onda možemo punim pravom reći, da Austrije nebi bilo više, da ju nismo mi Slaveni branili.

Austrija možda više na to ne misli, nu mi nesmiemo zaboraviti, da su se Jugoslaveni napose pako braća Hrvati borili za Austriju proti ljudim Turcima uvijek pripravni žrtvovati sve svoje, i svoje življenje za cesarstvo; mi nesmiemo zaboraviti, da je god. 1848. hrvatski ban Jelaičić branio u Beču carski priestol proti samim Bečlijam, da su se u Italiji hrvatski i slovenski junaci borili za slavu i moć Austrije i da bi nas Austrija mogla još trebati.

Pa kako nam Austrija to sve plaća? Tamo u Bukovini, dakle u slavenskoj zemlji, ustrojili su za nekoliko stotina čifutskih Njemaca, njemačku univerzu, a nama neće da daju niti potrebitih pučkih škola, te nam još k tomu predbacuju, da smo barbari. Barbari su oni sami, koji kazne našu djecu, ako govore svojim jezikom, barbari su oni, koji nas sile zatajiti naš jezik, košto se to događa u poljskoj Prusiji sa Poljacima.

Ja pako mislim, da ako mi zahtjevamo, da se našu djecu uzgaja u našem jeziku, da ne zahtjevamo ništa drugo, nego ono, što zahtjevaju i uživaju drugi narodi. A kako se to provadja u Primorju?

O pučkim školama govorili su moji predgovornici, a ja ću govoriti o našim srednjim školama i to najprije o našem učiteljstvu u Kopru.

U tom zavodu podučavaju se naši djaci najglavnije predmete ne u slovenskom ili hrvatskom, već u njemačkom jeziku: Ti siromasi, koji kod kuće nisu čuli niti jedne rieči njemačke, moraju najglavnije predmete slušati u tom jeziku, te su tako prepusteni na milost i nemilost učitelja. Ali ne samo najglavnije nego i najteže predmete moraju slušati u tom jeziku, koga inače niti ne razumiju. I posljedica toga jest ta, da oni djaci, koji nisu osobito talentirani, ne samo da nemogu naučiti valjano svog materinskog jezika, nego da niti njemački ne nauče.

Pa kamo su smjestili to učiteljstvo? U jedno od najzadnjih istarskih gnjezda — u Kopar. Učiteljste dakle, koje ima zadaću da odgoji dobre i izvrstne muzeve, učitelje, snješteno je u to smradno talijansko gnjezdo. Pa što mogu naši djaci naučiti u tom talijanskom Kopru, koji je bar za 100 godina natrag za drugim gra-

dovima? Ali ne samo to, da se naši djaci u takovom gnjezdu nemogu ništa naučiti, što bi im moglo koristiti za njihovo življenje i staliz, oni su još k tomu izpostavljeni napadajima stanovnika koparskih i to samo za to, jer su Slovenci ili Hrvati. Događa se svaki skoro tjeđan, da se ih tuče i proganja, a oni, koji su pozvani, da ih brane, ne brinu se za to i ako se ih upozori na njihovu dužnost, odvraćaju: tamo je sud — pritužite se!

Ako se u Pragu kakvom njemačkom buršu kaže istinu u brk, onda odmah graknu sve njemačke novine i predbacuju Pragu, da je barbarski, a kod nas u Kopru, ne samo, da se ništa ne čini za naše siromašne djake, već se zločine pušta nekaznjeno, a djake se disciplinarno kazni.

Mi danas nismo pozvani, da branimo naše djake, dapače usuprot, mi smo im savjetovali, da se povrate, ali držim, da imademo pravo, da u naše ime i u ime budućih naših djaka prosvjedujemo proti takvim prilikam, proti takvom sustavu i proti tomu, da se takav zavod pušta u mjestu kakov je Kopar, jer samo u ovelom mjestu mogu djaci obćili sa inteligencijom i nješto naučiti za budućnost i za življenje i zato ćemo predložiti resoluciju, da se učiteljste premjesti u Kopar. (Dalje sledi.)

Interpelacija

zastupnika Spincića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

Pred kakva tri čedna dobio je gostioničar u Bazovici iz okolice Trsta Josip Urbančić, obćenito poznati pošteni, u 3 sata poslie podne poziv, da se prikaže slededeć dana c. kr. kaznenom sudcu dr. Seitz-u, da ga presluša o jednom slučaju kao svjedoka.

Urbančić je odbio poziv jedno, što bijaše sastavljen u talijanskom jeziku, i drugo što ga je prekasno primio. Prvo, da je naime Urbančić onaj poziv radi toga odbio, što bijaše sastavljen talijanski, ubilježeno je izričito u izvještaju sudbenog sluga.

Nakon kakvih 10 dana doznao je Urbančić od c. kr. oružničkog postajevođe, da će se za usljed naloga c. kr. zemaljskog suda silom pred kaznenog sudca dovesti, i on bijaše u istinu od jednog c. kr. oružnika na sud doveden.

Urbančić je radi takvog postupanja bezodvlačno i odlučno prosvjedovao.

Pošto je pako takovo postupanje nesamo za Urbančića, nego također i za slovensku narodnost teško uvredljivo, te se ono protivni također ustanovam temeljnih državnih zakona kano i kaznenom postupku;

pošto imade naime svaki stanovnik Trsta i okolice, u kojega okružju jest slovenski jezik zemaljskim jezikom pravo, da s njim c. kr. oblasti u slovenskom jeziku ustmeno i pismeno obće, te je dakle obćide talijanski sastavljene službene pozivniče od strane Urbančića posve opravdano, jest navedeno postu-

panje c. kr. zemaljskog suda, već iz toga razloga posve protuzakonito;

i pošto imade po § 159. kaznenog postupnika c. kr. sudac jedino u prešnim slučajevima pravo uporabiti silu, dočim je bio Urbančić za slučaj krađe jabuka u vrijednosti od okolo 20 kruna pozvan, za slučaj dakle, koga je kasnije c. kr. drž. odvjetništvo c. kr. kol. sudu odstupilo i radi koga je ista oblast postupak radi zločina krađe kod c. kr. zem. suda obustavilo, te ne može biti dakle govora o prešnom slučaju, i pošto se nije c. kr. zemaljski sud držao postupka, propisanog u spomenutom § za prešne slučajeve — naime opomene i grožnje;

i konačno pošto se nemože u postupanju c. kr. zem. suda proti Urbančiću ništa drugo nazirati, nego neprijateljski duh, koji već više godina sudbene krugove Trsta i Primorja proti slovenskomu odnosno proti hrvatskomu jeziku i narodnosti obvladajuje;

uslobadaju se podpisani stavili na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra pravosudja stavili slededeći upit:

„Je li sklon Njegova Preuzvišenost nelom opisani slučaj svestrano, strogo izpitati, te proti odnosnim protuzakonito postupajućim sudbenim činovnikom postupati i u obće sve potrebno poduzeti, a da budu sudbene oblasti i sudbeni činovnici u Trstu i u Primorju nepristrano, t. j. strogo po zakonu postupali?“

U Beču, dne 25. novembra 1901.

Spincić, Žitnik, Borčić, dr. Klaić, Perić, Šupuk, dr. Ploj, dr. Gregorić, Pogačnik, Povše, Pfeifer, Blankini, Plantan, Gabršček, Berks i dr. Ferri.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Kamo te poslat svoji deputati maćji fiducijari?
 Jur. Trebeda va Rim, zađ oni nebi ostali s našemi Hrvati.
 Fr. Al od tamo beže ljudi goli i bos, lađni i zepni k nam.
 Jur. Ma d' ote za njih koletu storit.
 Fr. Ča je još kade ko trubilo?
 Jur. Da bi tako ne!

Razne vesti.

Mjestne:

Svetokolkoljka zabava u Seketu Iz-
pala je krasno kao obično. Ljudstva je
bilo sve puno naltateno, a uz birano
tamburanje i pjevanje, povladjene bijahu
osobito deklamacije „Grob kaludjera“,
koju je krasnoslovio velikom vještinom i
tačnošću g. Gospodnetić, pa dječja pred-
stava, s kojom su se usljed truda g. učiti
Jelušića prvi put izkazali učenici hrv. pučke
škole družbe sv. Cirila i Metoda u Sijani.

Nastup sv. Nikole bijaše osobito sja-
jan i svetan, a svetitelj je usrećio mnogim
darovima staru i mladu djecu.

Zabava je svršila živahnim plesom
do zore.

Pod naslovom „Senza Bassola“,
dr. Devescovi, liečnik u Puli, a bivši pred-
sjednik talijanskoga društva „Democra-
tiche“, izdao je prekojučer otvoreno pismo
proti tal. pol. društvu. U pismu liečni-
kom oštrovidnošću zamietava početke guji-
lobe i razsula talijanske stranke, a o nji-
hoćom političkom društvu veli ovako:

„Nikakvog programa objelodanjenog
u bistroj ako i kratkoj formi; oligarhija,
koja nije dobila mandata voljom izborni-
ka, kojim se nije nikad prikazala i nije
im učinila prikazati svoje kandidate, a
koja črpi svoju snagu — recimo od 40
obitelji, koje čuvaju, sa predajom talijan-
stva ne pučkoga već u duhu godine
četredesetosme, želju za vladanjem občina
i pokrajine, oligarhijata, više mletacka
nego talijanska, imajuća kao takova u
sebi klicu razpasa.“

Dr. Devescovi, koji nezna, kako nam
se čini ni sam, na koji bi način udario
svoje pol. vladanje, predbacuje svojim
mnoge griehce. On bi želio, da nestane u
tal. stranci strogoga zaptja, koji sada vlada,
da se stranka podieli na odlomke, zastu-
pajuće razne staleške interese, a da se ti
odlomci nadju skupa u času pogibelji
proti Slavenima i protiv vladi.

Pisac je začinio svoj list i francezkim
citalima, da ljepše izgleda, ali je valjda u
hitnji jedan citat zaboravio tačno prepisati.
Ne piše se „toute est mieux etc.“,
nego „tout“; mužkoga a ne ženskoga
spola. Pazite nato drugi put g. dr. De-
vescovi! A kako ste u tome pogriješili,
moglo bi bit, da ste se prevarili u koje-
ćem drugom što pišete o nama. Buduć-
nost će pokazati!

Dupli kandidat. Kako je poznato,
pred mjesec dana jeste, kandidiralo je
tal. pol. društvo zastupnikom u Puli —
gradu, načelnika Rizzi.

Zavadjen sa pol. društvom puljski
izborni odbor, preporučio je biraćima, da

se neovrću na kandidata tal. pol. društva,
neka proti njemu i uzprkos istoga da gla-
suju za — načelnika dra. Rizzi.

Ako to nije vrhunac harlekinstva i
smiešnosti, onda neznamo što je!

Rizzi bijaše izabran pomoću živih
mirnih izbornika sa nešto nad 300 gla-
sova.

Po bijelom danu usred grada (na
Gjulia) ukrađoše mlekaru J. Puhaj sa voza,
zimski kaput sav podsiven kožom u vrijed-
nosti 60 kruna, pred dva dana pako jedan
gunj sa konja. Dalje ovih dana ukrađoše
mlekaru Grgi Buždonu jedan vrč za mlieko,
od 16 litara i nekomu drugomu mlekaru
isto tako vrč za mlieko. Te talvine po
bijelom danu u najživahnijih puljskih uli-
cah dokazuju jasno, da je sadanje re-
darstvo u Puli sposobno više za sve drugo
nego li za ono, za što je postavljeno.
Vrijeme bi bilo, da se tome doskoči te
priprazi na lopove, koji si uzese zadaću
okrasiti naše i onako siromašne mlekaru.

Pokrajinske:

Izpitii za usposobljenja za sveobće
pučke i građanske škole na c. kr. učite-
ljištu u Koprnu položili su ovih dana sa
dobrim uspjehom gospodin Benjamin
Depratt, učitelj u Marčani, za hrvatske i
talijanske pučke škole i njemački kao
predmet; gospodin Ivan Šarson, učitelj u
Čepiću, za hrvatske pučke škole i nje-
mački i talijanski jezik kao predmet. Če-
stitamo od srca!

**Izbor zastupnika za gradove Kas-
stav, Volosko, Lovran i Mošćenice** obavio
se dne 7. t. mj. kano i za ostale gradove
Istre. Izabran bijaše ogromnom većinom
glasova kandidat naše narodne stranke i
bivši zastupnik istih gradova g. dr. An-
drija Stanger, odvjetnik i načelnik na
Voloskom.

O tečaju izbora u gradu Kastvu pišu
nam od tamo: Ovdje je započeo izbor
ložno u 10 sati u jutro.

Pošto se je u občinskoj dvorani sa-
kupio dostatan broj građana-birača sa
dječnim kastavskim glavarom na čelu, po-
zove vladin zastupnik g. Artur barun
Schmidt — politički komesar iz Voloskog,
sljedeće birače u izbornu komisiju: Prof.
Spinčića, urednika Mandića, V. Marjanovi-
ća i F. Karlevarisa. Od strane občine
bijahu izabrani zastupnici Fr. Dukić i R.
Jurinac; po zakonu imao pravo načelnik
sjediti u komisiji. Izborna komisija izabere
predsjednikom obć. načelnika g. Mirka
Jelušića. Zatim razutmaći predsjednik su-
građanom važnost izbora, preporučiti sva-
komu, da bira samostalno i po saviešti,
te pročita na koncu §§ 16. i 17. izbor-
noga reda.

Nakon toga presio se izboru. Biralu
je najprije izborna komisija, počastni gra-
đjani, pak ostali birači. Prvi put biralo
se po izbornoj listi, drugi put je glaso-
valo, koji je bio prisutan.

Izbor je svršio u najkraćem redu u
11 1/2 sati. Glasovalo je u svemu 45 birača
i svi odatu jednoglasno svoje glasove za
g. dra. Andriju Stangera, odvjetnika na
Voloskom.

Vrijedno je opaziti, da je politička
oblast dala uvrstiti u izboru listu crkve-
nove uprave, nadarbinu, društva, mnogo
žena-posjednica itd., u svemu preko 30
glasova, koje nije komisija pripustila k iz-
boru. Svi ovi imali su pozivnicu od strane
političke oblasti, ali birali nisu, jer da će
se tako postupati i u ostalih gradovih
onoga izborničtva. Tako je utvrdio vladin
zastupnik.

Pošto bijaše na Voloskom središte
izbora, čekali su birači u Kastvu viest iz
Voloskoga o konačnom uspjehu. Prije
nego li je stigla službena viest, znali su
oni već za uspjeh izbora u Voloskom i u
Lovranu i da će biti dr. Stanger izabran
velikom većinom glasova.

Njšto poslije podne stigne izb. ko-
mesaru hrzojavna viest, da je dr. Stanger
izabran sa 96 glasova, dočim je dobio
njegov protivni kandidat dr. Costantini samo
47 glasova. Dakle njih polovice koliko dr.
Stanger. Taj uspjeh pozdravili su birači u
občinskoj dvorani oduševljenimi živio-klici.
Konačno treba nam spomenuti, da su do-
šla iz Trata glasovati tri naša sugrađjana,
i to g. financijski nadsavjetnik Fran
Jelušić i g. Vjekoslav Vlah, c.
kr. listonoša kao posjednici, a g. Matko
Mandić kao počastni građanin grada
Kastva. Tim su pokazali ti naši sugra-
đjani, da shvaćaju ne samo važnost iz-
bornog čina, nego da htjedose drugim po-
kazati primjerom, da se nesmiye ničesa
plašiti, kad nas zove narodna dužnost na
djelo.

O podne sakupio je čestiti načelnik
okolo svog gostoljubivog stola uglednije
goste i birače, te ih njegovu velevredna
gospodja pogosti ne samo gospodski, nego
i srdačno. Izreklo se više zdravica prisut-
nim i odsutnim i odaslana čestitka no-
vomu zastupniku.

Živili sviestni birači grada Kastva!

Izbori u Koprnu. U zaanjem broju
našeg lista bavili smo se tim izborima i
naše proricanje, da će razmjer glasova
biti vrlo malen, i da će vladu talijanskog
pol. društvu priteći u pomoć, obistinilo se
je. Doznajemo naime da je Pio Gambini
dobio 90, a načelnik Belli 100 glasova;
dakle 10 glasova razlike.

Košto pomnda, tako je i ovdje naša
slavna, nepristrana vlada priskočila u
pomoć svom miljeniku, c. kr. zastup-
niku Rennatiiju, time, što je bilo
zabrano, činovnicima, da idu glasovati,
bilo, naložila, da glasuju za Belli-ja. Nje-
koji su se odazvali, drugi opet, neodvisniji
ili bolje reknv odresitiji glasovali su ipak
za Gambinija.

Kad dakle vlada podupire izmedju
dvih tal. kandidata onog predloženog po
put: društvu talijanskom, proti čovjeku,
koji se je uvijek pokazivao lojalnijim i
mirnijim, kako mora tek podupirati Tali-
jane kad je protukandidat Hrvat!

Naša nije zadaća a niti nam nije na
kraj pameti, da branimo ili zagovaramo
Gambinija; on nam je pogibeljan košto i
drugi a možebit radi svojih sposobnostih
još pogibeljniji nego li drugi tal. zastup-
nici; mi samo konstatiramo činjenicu i
činimo naše zaključke.

Talijanski trčanski listovi, slameći tu
pobjedu (?) donasaju viest, da je Gambini
dan pred izborima pozvao c. kr. činovnike
na tajni dogovor. Na tom dogovoru, da
im je obrazložio svoj program, kojeg bi
bile glavne točke ove: Gambini se protivio
pol. tal. društvu radi toga, što je ono
proti vladi; on želi da se dodje sa Sla-
venima u listu do nekakvog modus vivendi
i da se slavenskim zastupnikom dozvoli u
saboru, da se služe svojim jezikom. U
koliko je na stvari istine, neznamo. Nu
sve talijanske novine donasaju o tom
istovjetne vjesti i najostrije žigošu Gam-
binija a zli jezici govore, da se je Gam-
bini na taj način htio prilaskati vladi, da
ga pak kasnije imenuje zemaljskim kape-
tanom.

Izbori za gradove Pazin — Labin

— Plomin izpadose, kako se je očekivalo.
Naš kandidat, dr. Kurelić dobio je u Pa-
zinu 136 glasova, dočim protukandidat,
dr. Costantini, u svih trih gradovih 222.
Tako veliku razliku u glasovima tražiti u
u zroku, što su izbori u gradovima Labin
i Plomin obavljani na temelju novog po-
reznog razdieljenja, dočim u Pazinu gla-
sovalo se jošte po staroj listini.

U skupini Buzet — Milje dobio je
naš kandidat g. Flego 75 glasova.

Poslio izbora u Kastvu. Čim su u
Kastvu doznali sa službena viest o izboru
narodnoga kandidata gosp. dra. Andrije
Stangera, odvjetnika i načelnika u Volos-
kom, počeli su gruvati mužari sa uzviše-
nog mjesta tako čvrsto i gromko, da su
je morali čuti naši bližnji i daljni prij-
atelji i protivnici. Osobito ovim posljednjim
u Voloskom i samomu protivničkom kan-
didatu Costantini-u morao je svaki grom

PODLISTAK.

Pop Joso Velikanje.

Da, da, taj popo Joso
Baš velikan to je sblija,
Takvih milost božja
Riedko na sviet bieli šilja.

Hodao po svietu
Te i gradski život kašo
Al u gradu, jaoh,
Samo zlu je u trag ušo.

U toj gradskoj vrevi,
U toj jagmi za užitkom
Činio se pop naš
Čudak mnogom umu plitkom.

Smijali se Josi,
Proklinjali gdje no mahnu
Život razkalaše,
Volju mladjih razuzdanu.

Pak iz bućna grada,
Iz te rulje pomamnika,
Iz tog gnjezda hulja
Strugnu striekom utočnika.

Istransko u brdo
Umakao pop je Joso,
Sakrio s' u selo
Obavljati sveti poso.

Kraj crkve si biele
Ušo u svoj skromni stanak,
Oko stana pust mu
Širio se zaravanak.

Ponio uza se
Tek samokres mali, sgodan,
Da ne osjeća se
Nejak, plašiv, neslobodan.

Već da snažne volje
Ljudinom se ondje stvori,
Voljan zapoviedat
Seljanima na' noj gori.

Pregaoca Jose
S malom puškom tom u ruci
Bojali se dašto
Otimaci ljudi i vući.

Iz crkve i stana
Grmio mu glas po selu:
„Molite se Bogu,
Pa prionte, ljudi, djelu!“

„Ljencine ne vriede
Da im itko smiluje se,
Već da s božjeg gnjeva
Pod njima se zemlja trese.“

„Tudje samo sluge
Ljencine su, kukavice,
Od stida pred ljudma
Eno gladni gledju nice“.

„A tko radi, teče,
Raduje se tečevini,
Vedro u sviet gleda,
Uzdanik je otčibini“.

„Eto moje desne,
Koja će vas blagosivat,
Ali će i na rad
Puškom tom vas sve sazivat“.

„I u mene su ruke,
Nit se radit ja ne sramim:
Za čim i sam čeznem,
Za tim i vas tegnut manim!“

Tako bilo sblija,
Te rukave pop zasuko,
Na svoj zaravanak
Crnice je tačke yuko.

Kopo je duboko,
Okopavo pomno često,
Kolio, zalievo,
Zatirati drač ne presto.

Dane i godine
Trudio se tako trudom,
Trudbeniku takvu
Čudio se sviet ma čudom.

Al i njegovu malu
Čuše tripud zorum ljudi,
Gđe ih na rad rano
Svaki božji danak budi.

Nediljom glagoljaš
Služio im mistu svetu,
Pak u propoviedi
Bilo hore dobru svjetu.

A kad napokon mu
Rodilo je grožđe, voće,
Tad u selu tekar
Glas mu puče sve vrednoće.

Te kad zatim mali
Jeknula bi diljem sela,
Veliko i malo
Latilo se namah djela.

Te po selu svemu,
I u popa našeg Jose,
Blagoslov je božji
Sve to više opažo se.

U jesen da vidiš,
Jabuke se svud crljene,
A ni ljudskog lica.
Ne vidiš da koje vene.

Svud je vidjet radost,
Liepo zdravlje, tiela čilost,
Ljudi svud po selu
Harni hvale božju milost.

Bog im tebe dače,
Svećenička vriedna glavo,
A „Velikan“ tvoje
Hrvatsko je ime pravo!

Ivan Trnski.

— možara bolno odjeknati u talijanskom mu srcu.

Kad je grunuo prvi mužar, razobješise hrvatske trobojnice na „Narodnom Domu“ i na drugih privatnih kućah.

Na večer, čim se je zamračilo, htjeli smo i jasnijim načinom pokazati naše veselje i zadovoljstvo. Razsvietili smo najime naš drevni zvonik i obilježja površa mjesta, da doznaju i naši prijatelji u Lovranu i Mošćenici, kako se mi veselimo narodnoj pobjedi. Razsvieta da našeg zvonika morala je paliti do srca one popardile u Lovranu i njihove podprepnice u Mošćenici. Ovi jedni i drugi morali su se od jada i srebe grizati za usnice, kao što grize u jednakom položaju skorpijan vlastiti svoj red. Uzalud vam spletke smradni popardili: izborničtvo naših gradova. Liburnije jest i ostali će za Vas — kiselo grožđe!

Slavnom ravnateljstvu financija na Trstu na znanje i uvažanje. Pišu nam iz Voloskog koncem prošlog tjedna: Dr. Costantini, predsjednik ovdajšnje talijanske filijalke za smučivanje našega naroda, molio je pred nekoliko mjeseca c. kr. financijsko ravnateljstvo u Trstu, da mu dozvoli uzeti prepis sviju registara nalazećih se u poreznom uredu na Voloskom. Samo se po sebi razumije u koju svrhu je Costantini taj prepis upotriebiti htio. Toj molbi financijsko ravnateljstvo nije moglo udovoljiti, pošto se protivi zakonima. Nu iz utoka, što ga je podnio rečeni Costantini prošlih dana proti izbornim listinama, razvidno je, da ju taj gospodin vrlo dobro informiran o sadržaju gorispomenutih registara; iz tog utoka može se potpunom sjegurnošću zaključivati, da je dr. Costantini imao pred sobom, kad je pisao gornji utok ili točan prepis svih porezovnika i visočine poreza ili barem vrlo točan izvatak iz registara i inih knjiga poreznoga ureda.

Nastaje sada pitanje, kako je dr. Costantini mogao doći do tog prepisa uzprkos tomu, što je njegovu molbu ravnateljstva financija jednom već odbilo?

Odgovor je jasan.

Ili je c. kr. financ. ravnateljstvo (što nam se čini nerjetojnim) udovoljivo ponovnoj molbi Costantinija ili si je pak — što je mnogo vjerojatnije, Costantini priskrbio — odnosi — prepis po kojem činovniku iz poreznog ureda bez i proti dozvoli c. kr. financijskog ravnateljstva u Trstu, Tertium non datur. Za prvi slučaj, ako bi se obistinilo, pitamo mi slavno c. kr. ravnateljstvo financija u Trstu, kojim je pravom ono: dozvolilo Costantiniju prepis registara poreznog ureda?

Nu pošto nam se, kako rekosmo, to čini nerjetojnim, bit će, da si je Costantini priskrbio rečeni prepis na drugi način.

Na našem c. kr. poreznom uredu imade i takvih činovnika, kojim je politika prva briga, pak možemo podpunim pravom zaključivati, da je koji od tih činovnika Costantiniju taj prepis priskrbio. Za sada nećemo da bacamo sumnju na nikoga, već stavljamo ovaj slučaj slavnom ravnateljstvu financija u Trstu na znanje, s molbom, da povede istragu i ustanov, kako je Costantini došao do tog prepisa, krivce najstrože kazni. Mi smo već presiti te dvojake mjere, koju naši činovnici, koje i mi plaćamo — upotrebljuju, a poznavaјуće nepristranost. gosp. ravnatelja financija u Trstu, nadamo se, da će stvar na čisto izvesti i krivce kazniti.

Još o odbijenoj ništovnici. U predzadnjem smo broju u kratko spomenuli, da je vrhovno sudište u Beču odbilo ništovnicu odvjetnika Celestina Martinolija, koju je bio užio kao zastupnik nekolicin čunskih žena proti osudi tršćanske porote, koja je bila riešila od optužbe urednika našega lista Matka Mandića.

Da osvježimo našim čitateljem uspomenu na spomenutu razpravu i odsudu, pribilićemo u kratkih crtah tečaj stvari.

Na 23. aprila t. g. obdržavana bijaše pred tršćanskom porotom kaznena raz-

prava proti uredniku „Naše Sloge“ Matku Mandiću. Urednika tužile su radi uvrijeđenja, počinjene tim, što je, iako u našem listu jedan dopis, kojim su se čuili uvrijeđenim Karolina Modesto-Premus i njegzine četiri prijateljice — sve iz Čunškoga. Tužiteljice zastupao je na razpravi tršćanski odvjetnik dr. Celestino Martinolij, rodom iz Malog Lošinja. Tužitelja je branio tršćanski odvjetnik dr. Gustav Gregorin.

Pošto bijaše urednik Mandić od optužbe riešen, jer je sudbeni stol smatrao uvriedljiviji čim zastarjelim, koja zastara ne bijaše usljed krivnje odvjetnika Martinolija prekinuta, podnio je ovaj proti osudi sudbenog stola ništovnicu na vrhovni sud u Beču.

Odvjetnik Martinolij dao je tiskati svoju ništovnicu, te ju je raspisao odvjetnikom i drugim osobam u nakani, da pokaže svietu čvrstoću svojih dokaza i da se valjda opravda pred javnošću, kako nije on zakrivio zastaru. Ali sve to ništa mu nepomogne.

O toj ništovnici vodila se razprava pred vrhovnim sudom u Beču dne 29. novembra t. g. Urednika Mandića zastupao je slovenski odvjetnik i rodoljub u Beču g. dr. Klement Seshun.

Nakon podulje razprave bijaše ništovnica odvjetnika Martinolija odbijena, po tvrdjena prva osuda u glavnom iz istih razloga s kojimi ju podkriepiše i tršćanski sudci; tužiteljice bijahu odsudjene na platež parbenih troškova.

Vrhovni sud, izvajvo je u svojih razlozih, da neima dvojbe o tom, da se dade na ovaj slučaj (izgorjeli su naime spisi parnice, a zastupnik tužiteljica nije preko 6 mjeseca učinio nikakva koraka, da prekinu zastaru) upravlji § 40. tiskovnoga zakona, koju ustanovljuje, da kaznjivi čin, počinjen putem tiska zastari, ako se od samoga čina nije kroz 6 mjeseca sudbeno postupalo proti počinitelju, ili ako se nije kazneno postupanje baš za toliko vremena redovito nastavilo, premda bijaše to moguće.

Prekinuće zastare da nije nastupilo te nije ništa opravdana tvrdnja protivne stranke, da ne bijaše moguće prekinuti zastaru, pošto se je to moglo izvesti bilo kakvim podneskom, te pada radi toga krivnja na zastupnika tužiteljica, ako je takav podnesak uložio tek nakon 6 mjeseca.

P. S. Iz Čunškoga nam pišu, da su tužiteljice odlučile tužiti odvjetnika Martinolija radi toga, što je zakrivio zastaru pak da će zahijevati, da plati sve troškove procesa.

Mutasti napis na željezničkoj postaji u Dekanib. — Od tamo pišu, da je uprava nove istarske željeznice Trst-Poreč i na tamošnjoj postaji bila postavila samo njemačko-talijansku tablu, koja je bila na svojem mjestu puna dva dana, t. j. dok ju je narod opazio. Trećeje dana nestalo je talijansko napisa kao da je u zemlju propao. (Ni njemački napis neima većeg prava od talijanskog. Op. ured.) Narod je govorio, da je talijanski napis noć uzela!

Odmah iza toga pribilo je ravnateljstvo željezničkih radnja novu tablicu i sa slovenskim napisom.

Odlučno postupanje odvažnih Dekanaca pokazalo je željezničkoj upravi, da ona postaja nije ni na njemačkom ni na talijanskom zemljištu, nego na čisto slovenskom. Bude li naše občinstvo svuda poput Dekanaca odlučno zahijevalo napise i u našem jeziku, uprava željeznice morati će, da im udovolji. Pogovara se, da će željeznička postaja ostati mutasta, jer Talijani neće slovenskih napisa, a Slovenci nemare za talijanski, koje bi mogla opet noć uzeti!

Da nlesam stalan — nobih kandidira. U subotu nakon izbora za gradove Kastav, Volosko, Lovran i Mošćenice prnio se je glas, da se je davno prije izbora izrazio talijanski kandidat Constan-

tin, glede svog uspjeha: „Se io, non fors i sicuro, non candiderei“ (da nlesam stalan, da ču prodrieti, nebih kandidira.)

Mi neznamo, da li je Costantini u istinu gornje rieči izustio, ali ako jest, tad su one dokaz, da nepozna naroda među njem živi, da nevidi i nečuje što se oko njega događa i da je ljuto varao sam sebe i druge. Subotnja lekcija doći će svakako dobro Costantini-u, jer se neće stalno nikada onako izraziti — kako se je i ako se je onako izrazio. On je ostao u „trombi“, kako bi rekli naši talijanski, i to će mu služiti za ravnaje.

Sastanak na Matuljah. Rodoljubi Volosko-Opatijski i Kaslavski dogovoriše se već prije, da će se sastati u subotu poslije podne nakon izbora u gostioni g. Sinčića kod Malolja.

Krasna kita gospode iz Voloskog-Opatije našla se je već poslije 3 sata u rečenoj gostioni. Među odličnjaci nalazio se novozabrani zastupnik g. dr. Stanger, predsjednik kotarskog izbornog odbora g. dr. Janežić, velezaslužni naš g. Viktor Tomičić i mnogi drugi.

Malo kasnije dodjose iz Kastva gradjani birači, da pozdrave svoga zastupnika i da se na sjajnoj pobjedi sa braćom iz Voloskog-Opatije razvesele. Među nadoslimi bijahu oba zemaljska zastupnika za izvanjske občine našega kotara g. Spiničić i Mandić, občinski načelnik gosp. Jelušić, obć. savjetnici i zastupnici g. Dukić, Kundić te više drugih odličnih osoba.

Zabava se odmah razvila vrlo živahno. U sobi sjedio jedan uz drugoga kao prikovan. Zdravica je padala za zdravicom vatrema i rodoljubna pjesma orila se daleko u noć. Nadržavljalo se osobito novomu zastupniku naroda, njegovim drugom u kotaru, svjestaim biračem gradova Liburnije, pojedinim zaslužnim osobam, slogi i prijateljstvu Hrvata i Slovenaca i složnomu djelovanju u buduće.

Kasnije nadošli „Lovorasi“ iz Opatije zabavljali su razdragano društvo duboko u noć miloglasnom slovenskom pjesmom.

Kasno razstadosmo se veseli i zadovoljni, što smo sretno izvršili svoju dužnost i krasno narodno djelo!

Položio ispit za mašinistu. Iz Trsta nam javljaju, da je na tamošnjoj obrtnoj školi dne 4. t. mj. položio sa dobrim uspjehom ispit mašiniste mladić Anton Franki, sin nadučitelja g. Ivana Franki u Rukavecu, a do godinu dana, da će isti ispit doći polagati drugi sin Jerko, koji se sada nalazi u Celju. Naše čestitke i otcu i sinu!

Pišu nam iz Barbarige. — Pred malo vremena umrla je ovdje vierna platnica „Naše Sloge“ Luce Šulina supruga Jerkova, rodom iz Vrhnika. Razvijeli suprug odužio se uspomeni svoje mile pokojnice postaviv joj ovih dana krasnu spomen-ploču sa liepim nadpisom.

Mljekarska zadruga u Hruštel. Kotarska gospodarska zadruga u Podgradu pozvala je svoje članove i ostale gospodare za nedjelju dne 8. t. mj. u 3 sata po podne na ustanovnu skupstinu mljekarske zadruge u Hruštel. Svatko, koji se zanima za to potrebno i koristno gospodarsko društvo odazovao se sigurno pozivu spomenutoga odbora, kojemu želimo najbolji uspjeh na korist zapuštenoga seljaka.

Iz Jelšanah dolazi vjest, da je razpušteno staro občinsko zastupstvo i da je imenovana uprava od 5 članova, koji pripadaju razpuštenomu zastupstvu, a novo občinsko zastupstvo, izabrano dne 6., 8. i 9. novembra, nemože se konstituirati, jer je proti njemu uiožila utok slovenska kmetska stranka radi trih formalnih nezaklonosti.

Iz drugih krajeva:

Predstajćeo imenovanje tršćansko-koparsko biskupa. Iz Rima brzojavljaju jednomu tršćanskomu listu, da će biti budući konzistor za Trst i Istru, jer

da će tim povodom imenovan biti novi tršćansko-koparski biskup.

Glede osobe budućeg tršćanskog biskupa šute svi talijanski listovi, a to nebi imalo za nas služiti na dobro.

Mi upozorujemo opet i opet odlučujuće krugove neka se neigraju s narodom, jer bi mu moglo dogoditi do nokata i tada bi bilo prekasno svako kajanje.

Iz vjerodoslojna vrela doznajemo, da si je visoki crkveni dostojanstvenik talijanskog jezika i čuvstva u Trstu kupio iz ostavštine blagopokojnog biskupa Šterka jedan komad crkvenog ruha, koje nose jedino biskupi u svećanih prigodah. Nesluti li možda taj dostojanstvenik, da je opredieljen za biskupsku stolicu? Bog nas očuvao te nesreće!

Budući biskup tršćansko-koparski. Tršćanska „Edinost“ donasa vjest, kako sama veli, iz dobro upućenog vrela, da se namjestnik tršćanski grof Goos zauzima za imenovanje biskupa Flappa tršćansko-koparskim biskupom i da se je ovaj potonji izrekao već pripravnim preuzeti eventualno imenovanje.

Predsjedništvo politič. društva „Edinost“ u Trstu odposlalo je ministru željeznica pl. Witteku sliedeću brzovjaku: „Preuzv. g. ministar Witte u Beču. Političko društvo „Edinost“ za Primorje prosjeduje odlučno u ime slovenskoga pučanstva Istre proti pokusom prvaka talijanske stranke u Istri, da zapriete izvješće napisu u zemaljskih jezicih na željezničkoj pruzi Trst-Poreč, te moli, za zaštitu stroge ravnopravnosti u pokrajini, koja je preležno slovenska. — Predsjednik: Ma dič.“

Zimska eskadra na Rieci. Dne 6. t. mj. stigla je na Rieku zimska eskadra c. i kr. vojne mornarice, sastojeka od oklopnjaca „Monarch“, „Wien“ i „Budapest“, od torpednjača „Panther“, „Magnet“ i „Planet“ te od devet torpedinera. Zimskom eskadrom zapovieda contradmiral Juljo pl. Ripper.

Na Rieci ostala je eskadra tridana, u ponedjeljak odplivla proti Puli.

Banke u Dalmaciji. — Čitamo u „Nar. Listu“: Vlada je odobrila promjenu pravila, koja je zaključena na posljednjoj glavnoj skupstini „Ljubljanske kreditne banke“. Radilo se o povišenju dioničke glavnice od K 500.000 na milijun kruna i o ustroju podružnice u Spljetu. Nakon što je dozvola vlade stigla, pristupit će ovih dana povišenje dioničke glavnice, a spljetska će se podružnica otvoriti po svoj prilici već 15. prosinca ove godine. S vremenom kani „Ljubljanska kreditna banka“ ustrojiti podružnice i u ostalim znatnijim trgov. mjestima Dalmacije, te tako u svojim rukama sjediniti čitli ili bar pretežiti novčarski posao Dalmacije. To će joj biti tim lakše, što iza nje stoji moćni konsorcij slovenskih novčara, te će joj tako stajati na raspolaganja izdašna novčana sredstva.

U posljednje se vrijeme već opaža neki pokret u Dalmaciji, koji ide za tim, da podigne industriju, trgovinu i promet. Već se sada pokazuje neki napredak, a kad jednom budu izgrađene željezničke pruge, koje su već zajamčene zakonom, i ako se jedanput izgradi i željeznička sveza s Hrvatskom, zauzet će taj pokret još i veće dimenzije. „Ljubljanska kreditna banka“ uljavila je s toga prikladan momenat, da odpočne svoje djelovanje u Dalmaciji, jer će sada, u vrijeme razvoja, moći najpovoljnije da djeluje na razvoj sam, a time će ujedno naći i bitne uslove za ojačanje svog položaja u Dalmaciji i za razvoj svojih tamošnjih posala.

Kako pako s privatne strane doznajemo, u Pešti proučavaju, kako bi se dalo osnovati u Spljetu jednu podružnicu koje peštanske banke. Na ministarstvu trgovine have se sa ovom osnovom.

Predstavka hrvatskih sveučilišnih gradjana. Sveučilišni gradjana sveučilišta u Zagrebu upraviše na hrvatski sabor predstavku, da izhodi sabor valjanost dr-

žavnim izpitom položenim u Zagrebu za kraljevine i pokrajine zastupane u carevinskom vijeću.

Podkriepiv temeljito svoju predstavku tažu na koncu hrvatski sveučilišni građani, da ih nuka težnja za potpunim izjednačenjem hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa ostalim sveučilištima Cislitave. Ta težnja da izvire iz srca svega hrvatskoga naroda i ona je potakla sveučilišnu mladež, da se obrati na sabor, koji bi imao povoljno riješiti ovo pitanje.

Prosvjetni zahtjevi hrvatskoga naroda — završuje predstava — interesi hrvatskoga sveučilišta i materijalni i moralni moment podupiru našu molbu.

Uvjereni, da je podpuna ravnopravnost hrvatskoga sveučilišta sa sveučilištima Cislajtanije pitanje vremena, nadamo se čvrsto, da će visoki sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije svom silom uzastojno zahtijevati, da to vrijeme uskoro.

Za napredak Rieke. Madjarske nove priobčuju podrobne osnove o lučkih radnjah, koje će se provesti buduće godine na Rieci. Među ostalim dovršiti će se quai, koji se ove godine izgradio na zapadu mla Marije Valerije, pak će ga se obrubiti drugim velikim molom i produljiti će se prema njemu mul Marije Terezije da ga zaštiti. Na taj način zadobiti će Rieka u kratko čitavu novu luku.

Mul Marije Terezije produljiti će se do dubine od 50 metara. Uz novu luku napraviti će se 7 ili 8 velikih skladišta u koja će se moći spraviti do 600.000 kvintalo robe.

Za ove radnje proračunano je 5 $\frac{1}{2}$ milijuna kruna; radnja će započeti odmah po novoj godini. Taj silni novac, što se na Rieci troši za lučke gradnje i za gradnje trgovačkih skladišta, donieti će državi bogate kamate.

Madjari za trgovačku mornaricu. Madjari došli su — kako je poznato — do mora preko Hrvatske i putem hrvatskog gradu Rieke. Oni bi imali po zakonu i pravici malo govoriti o svojem moru i još manje brinuti se za procvat trgovačke mornarice. Nu oni čine u tom pogledu više nego li austrijska vlada, koja zapovijeda na dugačkoj obali od skrajne granice goričke, ča do skrajne medje južne Dalmacije sve do Spica.

Ovih dana zauzeo se je hrvatski zastupnik iz Dalmacije g. Vuković za poboljšanje stanja naše trgovačke mornarice dokazav kako je ona brojila još prije 20 godina do 400 velikih brodova na jadra, dočim je danas taj broj spao skoro na ništa. Tomu je uzrod dielomice konkurencija, koju čine parobrod i brodovom na jadra, a dielomice nemar vladah, koje nisu htjele ili nisu znale deskočiti trgovačkoj mornarici na pomoć novčanom podporom i shodnim pomorskim zakonim.

Druga pola monarhiije, Ugarska nalime, brine se mnogo više za propadajuću trgovačku mornaricu te njoj nastoji pomoći dobrimi zakonim i bogatom novčanom podporom.

Dne 25. t. mj. predložio je ugarski ministar trgovine u zastupničkog kući novu zakonsku osnovu o podieljivanju državne podpore i drugih pogodnostih ugarskim trgovačkim brodovom slobodne plovitbe. Važnije ustanove te osnove glase:

Ugarske ladje slobodne plovitbe dobivaju za duge plovitbe i velike obalne plovitbe dvostruku državnu podporu: 1. državnu podporu za nabavu ladje; 2. plovitbenu podporu, primjerenu putovanjima, što su poduzeta u interesu domaćega prometa. Ova subvencija, koja je proračunata za vrijeme od 15 godina, iznosi za prvu godinu, iza kako je dotična ladja porinuta u more, po svakoj registriranoj čistoj toni 20 kruna, koja se svota svake sljedeće godine do izminuća sedme godine umanjuje za 20 postotaka subvencije, što zapada ladji za predjašnju godinu. Počevši od osme godine pa do konca petnaeste godine otpada na svaku registriranu čistu tonu podpora od 5 K 24 filira. Za ladje,

koje se već nalaze u prometu i koje odgovaraju zahtjevima ovoga zakona, može se također tražiti ova podpora, ali svota podpore počima kod one podpore kvote, koja je ustanovljena na osnovu sadašnjega paragrafa već prema broju godinu, od kad je ladja porinuta u more. Subvencioniranje ne smije potrajati preko petnaeste godine, od kad je ladja porinuta u more. Plovitbena podpora ustanovljuje se na ovaj način i uz ove uvjete: Podpora iznosi za svakih 100 morskkih milja i za svaku registriranu čistu tonu 5 filira, ali ako od luke, iz koje odplovi ladja, potonja prevali do posljednje opredjeljene luke put od barem 5000 morskkih milja, iznosi ova podpora mjesto 5 filira njih 20. Ladje dobivaju osim spomenute podpore državne pogodnosti u pogledu poreza. Plovitbena poduzeća, koja dobivaju državnu pogodnost, imadu se obvezati, da će sve svoje ladje u slučaju rata ili mobilizacije staviti na poziv vlade uz primjerenu pristojbu, eventualno odštetu, državi na raspolaganje. Nazočni zakon stupa 1. jenara g. 1902. u život i ostaje na snazi deset godina.

"Danica"-koledar

za god. 1902.

dobiva se u našoj tiskari.

Cirilo-Metodijski Block-koledar

za god. 1902.

u manjoj spretnijoj oblici, izaci će oko Bežića. Tko pošalje Tiskari J. Krmpotić i dr. u Paz K 1-20, primiti će ga franco.

Obnova trgovačkog ugovora sa Italijom.

(Dalje.)

Ako bi se ovaj tvrdnji htjelo prigovoriti, da austrijsko malo brođovije i ribarstvo uživaju ista prava u talijanskih vodah, te da postoji podpuni paritet, ova primjedba nebi bila nego prazni izgovor, pošto talijanska kabotaža i ribarstvo tako su jaki i rasprostranjeni, a s druge strane plovitba na talijanskoj obali jadranskoga mora tako je teška i opasna, radi neslaganja sigurnih lukah, da je konkurencija naše kabotaže i naših ribara na talijanskoj obali već unaprired absolutno izključena, te je utanačen reciprocitet praktično neizvediv i iluzoran.

Ako je Austrija slobodom, priznajući kabotažu i ribarstvu, dozvolila Italiji velike pogodnosti, to je postojeći trgovački ugovor skoro upropastio Dalmaciju sa vinskog klauzulom, a njezino obnovljenje bilo bi jedno te isto, što i ekonomično uništenje ove zemlje, a istu bi sudbinu dielile s Dalmacijom sve vinogradarske austrijske zemlje.

O tomu ne može obstojati više ni kakva dvojba, pošto je neoprovrgljivo, da su talijanska vina, usljed klauzule, poplavila austro-ugarska tržišta, i dokazano je, da naša domaća vina nemogu da uzdrže konkurenciju sa talijanskim vinom, a to radi znatno manjih proizvodnih troškova, radi veće proizvodne snage tla i radi prevelike produkcije u Italiji.

Ova je konkurencija tako potištila cijene, da naši vinogradari nisu absolutno u stanju pokriliti proizvodne troškove, a da je u Dalmaciji u zadnje doba često, napokon nemogućnom postala i sama razprodaja vina.

Protudokaz o užasnom uplivu, što ga vinska klauzola vrši na trgovinu domaćim vinom, leži u činjenici, da se ove godine, u kojoj se je uvoz talijanskoga vina jako smanjio, radi loše žetvine u Italiji, opaža znatno poboljšanje u prometu i u cijenah domaćeg vina.

Porazne posljedice vinske klauzole na dobrostanje, pače na sami obstanak vinogradarskih zemalja, tako su očevidne, da se zbija ne može držati, da bi se mogla naći jedna austrijska vlada, koja bi privolila, da se obnovi vinska klauzola, jer njezina vlada ne može propasti izručiti domaće zemlje za ljubav inozemstvu. Ja izpovijedam dakle otvoreno, da smatram prosto obnovljenje vinske klauzole, kao stvar nemogućnu. Kada je vinska klauzola bila poprimljena u trgovačkom ugovoru, odnosi nju nisu bili bistri kao sada, a tada je sudjelovala i kobna obmana, da Italija nebi upotrebila pravo izbora, koje joj je udijeljeno trgovačkim ugovorom. Zalostno je izkustvo sasvim razbistrilo položaj, razpršilo obmane, koje su se tada gojile, i najjasnije dokazalo ogromne štete, nanesene vinogradarskim zemljam. Ja opetujem dakle: kao građanin ove države moram držati kao absolutno nemogućno, da bi se klauzola na prosto obnovila i o tomu, da bi se obnovljenje moglo obistiniti, ja se ne bojim; ali nije dosta da se klauzola ne obnovi, već je nužno, da se u trgovačkom ugovoru poprimi taka carinska stavka, koja bi bila u stanju pružiti pravu i obilatu zaštitu našoj vinskoj produkciji. Ovoj bezuvjetnoj potrebi dadeo izražaja, e da se svakom mogućem nesporazumljenju izbjegne, odbor za vinogojstvo zastupničke kuće i ista zastupnička kuća, a to tim, što je prvi svoje poznate prijedloge stavio, a druga ih prihvatila.

Vinogradarsko pučanstvo nije ipak bez bojazni, da se razprave nebi mogle svesti na stazu, a koje ono nebi moglo očekivati dovoljno zaštite. Ono, što se je zbilo prigodom razprave u zastupničkoj kući i kasnije, ne može da onu brigo ukloni. (Nastavak slijedi.)

P. n. gg. članovom „Matica Hrvatska“

Čast mi je da upozorim p. n. gg. povjerenike i članove „Maticе Hrvatske“, da će knjige „Matičine“ za godinu 1901. biti dookraj gotove i da se iste ukusno vezane mogu i ove godine kod mene naručiti.

Vezovi, što sam ih ove godine pripravio za „Matičine“ knjige, vrlo su ukusni i originalni, te odgovaraju svim zahtjevima moderne knjigevečke vještine.

Cijene vezova „Matičinih“ knjiga:

1. GJURAŠIN: Ptice II. 1 K 40 h.
2. MARULIĆ: Judita 1. 40
3. KLAJČ: Kreki knezovi Frankopani I. 1. 40
4. TURGENJEV: Priповiesti. IV. (Slav. knjiž. IX.) 80
5. NOVAK: Dra svijeta 60
6. VELIKANOVIĆ: Otinica 60
7. DRAZENOVIĆ: Povjest jednoga vjenčanja 60
8. KUZMANOVIĆ: Vitropir 60
9. V. T. B. U malome svijetu 60

Ukupno 8 K — h.

Pošto mi je slavni odbor „Maticе Hrvatske“ i ove godine povjerio odpremu „Matičinih“ knjiga, to se vezane knjige mogu jedino kod mene naručiti. Te ću ih ja zajedno s ostalim knjigama priposlati p. n. gg. povjerenicima „Maticе Hrvatske“.

Umoljavam najljudnije ovim putem p. n. gg. članove, da mi što prije izvole priposlati svoju cijenu naručba kao i pripadajuću svotu poštanskom doznačnicom, jer inače neću moći efektuirati naručbe.

U Zagrebu, mjeseca studenoga 1901.
Ivan Schneider
Kajlgoveza „Maticе Hrvatske“,
Frankopanska ulica broj 4.

Prve slovenske skladište pokusctva

Antona Černigoj

Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marozzi,
podružnica stolarske zadrage u Gorici.

Skladišta u Solkanu — Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokusctvo iz prve ruke.

Filijalka

C. Kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu

prima:
Uplate u krunama
sa predobjavom od 4 dana po 2 $\frac{1}{2}$ %
od 8 dana po 3 $\frac{1}{2}$ %
od 15 dana po 4 $\frac{1}{2}$ %
od 30 dana po 5 $\frac{1}{2}$ %
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2 $\frac{1}{2}$ %
od 60 d. po 3 $\frac{1}{2}$ %
od 90 d. po 4 $\frac{1}{2}$ %
od 120 d. po 5 $\frac{1}{2}$ %

Okruzni odlet u krunama
razpoloživ anješta, 2 $\frac{1}{2}$ % na svaki svot.
Kruna i napoleoni u tekućem računu.
Uvjeti se sklappaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice.
za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove varj, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropolju, kao također za Zagreb, Arad, Bieleza, Gablonz, Gradca, Siles, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomouc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom diyasa, novca i vrijednostnih papira.
Prima uplate odrazaka, izvučenih vrijednostih lano i uplate svake vrsti.
Daje predjumeve na Warrants i vrijednosti uz najumjerenije uvjete. Predjume otvara na dokumente za London, Paris, Berlin i druge trgove po vrlo umjerenim uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg. Ulozci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlatni srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obratit se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.
Trst, 1. kolovoza 1900.

Najbolje tambove izradjuje i prodaje
J. Stjepušin u Sisku.
Blancice po ser. 1. 1.50, 2. 2.50, 3. 4.50, 4. 7.50, 5. 11.00, 6. 15.00, 7. 20.00, 8. 25.00, 9. 30.00, 10. 35.00, 11. 40.00, 12. 45.00, 13. 50.00, 14. 55.00, 15. 60.00, 16. 65.00, 17. 70.00, 18. 75.00, 19. 80.00, 20. 85.00, 21. 90.00, 22. 95.00, 23. 100.00, 24. 105.00, 25. 110.00, 26. 115.00, 27. 120.00, 28. 125.00, 29. 130.00, 30. 135.00, 31. 140.00, 32. 145.00, 33. 150.00, 34. 155.00, 35. 160.00, 36. 165.00, 37. 170.00, 38. 175.00, 39. 180.00, 40. 185.00, 41. 190.00, 42. 195.00, 43. 200.00, 44. 205.00, 45. 210.00, 46. 215.00, 47. 220.00, 48. 225.00, 49. 230.00, 50. 235.00, 51. 240.00, 52. 245.00, 53. 250.00, 54. 255.00, 55. 260.00, 56. 265.00, 57. 270.00, 58. 275.00, 59. 280.00, 60. 285.00, 61. 290.00, 62. 295.00, 63. 300.00, 64. 305.00, 65. 310.00, 66. 315.00, 67. 320.00, 68. 325.00, 69. 330.00, 70. 335.00, 71. 340.00, 72. 345.00, 73. 350.00, 74. 355.00, 75. 360.00, 76. 365.00, 77. 370.00, 78. 375.00, 79. 380.00, 80. 385.00, 81. 390.00, 82. 395.00, 83. 400.00, 84. 405.00, 85. 410.00, 86. 415.00, 87. 420.00, 88. 425.00, 89. 430.00, 90. 435.00, 91. 440.00, 92. 445.00, 93. 450.00, 94. 455.00, 95. 460.00, 96. 465.00, 97. 470.00, 98. 475.00, 99. 480.00, 100. 485.00, 101. 490.00, 102. 495.00, 103. 500.00, 104. 505.00, 105. 510.00, 106. 515.00, 107. 520.00, 108. 525.00, 109. 530.00, 110. 535.00, 111. 540.00, 112. 545.00, 113. 550.00, 114. 555.00, 115. 560.00, 116. 565.00, 117. 570.00, 118. 575.00, 119. 580.00, 120. 585.00, 121. 590.00, 122. 595.00, 123. 600.00, 124. 605.00, 125. 610.00, 126. 615.00, 127. 620.00, 128. 625.00, 129. 630.00, 130. 635.00, 131. 640.00, 132. 645.00, 133. 650.00, 134. 655.00, 135. 660.00, 136. 665.00, 137. 670.00, 138. 675.00, 139. 680.00, 140. 685.00, 141. 690.00, 142. 695.00, 143. 700.00, 144. 705.00, 145. 710.00, 146. 715.00, 147. 720.00, 148. 725.00, 149. 730.00, 150. 735.00, 151. 740.00, 152. 745.00, 153. 750.00, 154. 755.00, 155. 760.00, 156. 765.00, 157. 770.00, 158. 775.00, 159. 780.00, 160. 785.00, 161. 790.00, 162. 795.00, 163. 800.00, 164. 805.00, 165. 810.00, 166. 815.00, 167. 820.00, 168. 825.00, 169. 830.00, 170. 835.00, 171. 840.00, 172. 845.00, 173. 850.00, 174. 855.00, 175. 860.00, 176. 865.00, 177. 870.00, 178. 875.00, 179. 880.00, 180. 885.00, 181. 890.00, 182. 895.00, 183. 900.00, 184. 905.00, 185. 910.00, 186. 915.00, 187. 920.00, 188. 925.00, 189. 930.00, 190. 935.00, 191. 940.00, 192. 945.00, 193. 950.00, 194. 955.00, 195. 960.00, 196. 965.00, 197. 970.00, 198. 975.00, 199. 980.00, 200. 985.00, 201. 990.00, 202. 995.00, 203. 1000.00, 204. 1005.00, 205. 1010.00, 206. 1015.00, 207. 1020.00, 208. 1025.00, 209. 1030.00, 210. 1035.00, 211. 1040.00, 212. 1045.00, 213. 1050.00, 214. 1055.00, 215. 1060.00, 216. 1065.00, 217. 1070.00, 218. 1075.00, 219. 1080.00, 220. 1085.00, 221. 1090.00, 222. 1095.00, 223. 1100.00, 224. 1105.00, 225. 1110.00, 226. 1115.00, 227. 1120.00, 228. 1125.00, 229. 1130.00, 230. 1135.00, 231. 1140.00, 232. 1145.00, 233. 1150.00, 234. 1155.00, 235. 1160.00, 236. 1165.00, 237. 1170.00, 238. 1175.00, 239. 1180.00, 240. 1185.00, 241. 1190.00, 242. 1195.00, 243. 1200.00, 244. 1205.00, 245. 1210.00, 246. 1215.00, 247. 1220.00, 248. 1225.00, 249. 1230.00, 250. 1235.00, 251. 1240.00, 252. 1245.00, 253. 1250.00, 254. 1255.00, 255. 1260.00, 256. 1265.00, 257. 1270.00, 258. 1275.00, 259. 1280.00, 260. 1285.00, 261. 1290.00, 262. 1295.00, 263. 1300.00, 264. 1305.00, 265. 1310.00, 266. 1315.00, 267. 1320.00, 268. 1325.00, 269. 1330.00, 270. 1335.00, 271. 1340.00, 272. 1345.00, 273. 1350.00, 274. 1355.00, 275. 1360.00, 276. 1365.00, 277. 1370.00, 278. 1375.00, 279. 1380.00, 280. 1385.00, 281. 1390.00, 282. 1395.00, 283. 1400.00, 284. 1405.00, 285. 1410.00, 286. 1415.00, 287. 1420.00, 288. 1425.00, 289. 1430.00, 290. 1435.00, 291. 1440.00, 292. 1445.00, 293. 1450.00, 294. 1455.00, 295. 1460.00, 296. 1465.00, 297. 1470.00, 298. 1475.00, 299. 1480.00, 300. 1485.00, 301. 1490.00, 302. 1495.00, 303. 1500.00, 304. 1505.00, 305. 1510.00, 306. 1515.00, 307. 1520.00, 308. 1525.00, 309. 1530.00, 310. 1535.00, 311. 1540.00, 312. 1545.00, 313. 1550.00, 314. 1555.00, 315. 1560.00, 316. 1565.00, 317. 1570.00, 318. 1575.00, 319. 1580.00, 320. 1585.00, 321. 1590.00, 322. 1595.00, 323. 1600.00, 324. 1605.00, 325. 1610.00, 326. 1615.00, 327. 1620.00, 328. 1625.00, 329. 1630.00, 330. 1635.00, 331. 1640.00, 332. 1645.00, 333. 1650.00, 334. 1655.00, 335. 1660.00, 336. 1665.00, 337. 1670.00, 338. 1675.00, 339. 1680.00, 340. 1685.00, 341. 1690.00, 342. 1695.00, 343. 1700.00, 344. 1705.00, 345. 1710.00, 346. 1715.00, 347. 1720.00, 348. 1725.00, 349. 1730.00, 350. 1735.00, 351. 1740.00, 352. 1745.00, 353. 1750.00, 354. 1755.00, 355. 1760.00, 356. 1765.00, 357. 1770.00, 358. 1775.00, 359. 1780.00, 360. 1785.00, 361. 1790.00, 362. 1795.00, 363. 1800.00, 364. 1805.00, 365. 1810.00, 366. 1815.00, 367. 1820.00, 368. 1825.00, 369. 1830.00, 370. 1835.00, 371. 1840.00, 372. 1845.00, 373. 1850.00, 374. 1855.00, 375. 1860.00, 376. 1865.00, 377. 1870.00, 378. 1875.00, 379. 1880.00, 380. 1885.00, 381. 1890.00, 382. 1895.00, 383. 1900.00, 384. 1905.00, 385. 1910.00, 386. 1915.00, 387. 1920.00, 388. 1925.00, 389. 1930.00, 390. 1935.00, 391. 1940.00, 392. 1945.00, 393. 1950.00, 394. 1955.00, 395. 1960.00, 396. 1965.00, 397. 1970.00, 398. 1975.00, 399. 1980.00, 400. 1985.00, 401. 1990.00, 402. 1995.00, 403. 2000.00, 404. 2005.00, 405. 2010.00, 406. 2015.00, 407. 2020.00, 408. 2025.00, 409. 2030.00, 410. 2035.00, 411. 2040.00, 412. 2045.00, 413. 2050.00, 414. 2055.00, 415. 2060.00, 416. 2065.00, 417. 2070.00, 418. 2075.00, 419. 2080.00, 420. 2085.00, 421. 2090.00, 422. 2095.00, 423. 2100.00, 424. 2105.00, 425. 2110.00, 426. 2115.00, 427. 2120.00, 428. 2125.00, 429. 2130.00, 430. 2135.00, 431. 2140.00, 432. 2145.00, 433. 2150.00, 434. 2155.00, 435. 2160.00, 436. 2165.00, 437. 2170.00, 438. 2175.00, 439. 2180.00, 440. 2185.00, 441. 2190.00, 442. 2195.00, 443. 2200.00, 444. 2205.00, 445. 2210.00, 446. 2215.00, 447. 2220.00, 448. 2225.00, 449. 2230.00, 450. 2235.00, 451. 2240.00, 452. 2245.00, 453. 2250.00, 454. 2255.00, 455. 2260.00, 456. 2265.00, 457. 2270.00, 458. 2275.00, 459. 2280.00, 460. 2285.00, 461. 2290.00, 462. 2295.00, 463. 2300.00, 464. 2305.00, 465. 2310.00, 466. 2315.00, 467. 2320.00, 468. 2325.00, 469. 2330.00, 470. 2335.00, 471. 2340.00, 472. 2345.00, 473. 2350.00, 474. 2355.00, 475. 2360.00,